

کشاورزی هنرمندانه، رشته نوظهور دانشگاهی

مرتضی قلیچ خانی*

GreenLeaf

دومین جشنواره صنعت و دام

۱۲

کشاورزی خود را در حالت پایدار نگه دارند. یکی از این ابداعات، روشی نوین به نام «هنرمندی در کشاورزی» است.

کشاورز هنرمند کیست؟

"Artisan agriculture" به کشاورز هنرمندی می‌گویند که بتواند در داخل شهرها و در کنار زندگی شهری به کشاورزی بپردازد. در این نوع کشاورزی می‌توان از ابزار آلات تزئینی همچون میلمان، لباس،

از مناطق دیگر، محصولاتی مرغوب تولید نمایند. البته چنین برنامه‌هایی با واگذاری زمین‌های هزارمتری - که بدون مطالعه و بررسی مطرح شد - فاصله فراوانی دارد. در مقابل این نعمت خدادادی که بالقوه مستعد بهره‌برداری‌های گسترده است می‌بینیم که در کشورهای پیشرفته اروپایی به‌رغم وجود زمین‌هایی در وسعت بسیار کم، بهره‌برداری به مراتب بهتری صورت می‌گیرد. شاید این گونه تفاوت‌ها است که باعث می‌شود کشورهای اروپایی به طور مدام در حال گسترش صنعت خود باشند. اما در کشورهایی همچون کشور ما، با وجود بسترهای مناسب، عملکرد قابل قبولی به چشم می‌خورد و همچنان مجبور به واردات محصولاتی هستیم که کیفیت پایین‌تری نسبت به محصولات داخلی دارند. این فاجعه به حدی رسیده که دکتر ملبویی، رئیس هفتمین همایش ملی بیوتکنولوژی در شهریور ماه اشاره کرد که سطح زیر کشت گیاهان تراریخته در دنیا ۱۵ برابر کل سطح زیر کشت کشورمان است. از این مقدار هم، چیزی در حدود ۷۵ درصد را گندم و جو تشکیل می‌دهد. اما محدودیت سطح زیر کشت برای کشورهای غربی، ممنوعیت به همراه نداشته و باعث ابداع روش‌های جدیدی شده تا آنها بتوانند

دام، کشت و صنعت: امروزه با گسترش شهرها و پیشرفت تکنولوژی در عرصه‌های مختلف زندگی انسان‌ها، فعالیت‌هایی همچون کشاورزی علاوه بر تلاش و رنج فراوان از سوی کشاورزان، نیاز به بستری مناسب برای رسیدن به سودآوری دارد. هنگامی که پای صبحت‌های کشاورزان می‌نشینیم، می‌بینیم آنها از عوامل مختلفی، همچون کمبود آب، نبود بازار خرید مطابق با هزینه، حذف یارانه‌های سوختی مثل گازوئیل و عدم دسترسی به بذر و کود مناسب ابراز نارضایتی می‌کنند، اما هیچ کدام از آنها از نبود یا کمبود زمین زراعی و بستری برای کشت و زرع ناراحت نیستند. دلیل این امر هم وجود منابع طبیعی و نعمت‌های خدادادی در کشور است که باعث شده زمین‌های فعالیت در امر کشت و زرع فراهم باشد. موضوعی که می‌تواند با بررسی‌های کارشناسی و حمایت دولت به دستاوردهای بسیار بزرگی تبدیل شود. در این فرایند، هنگامی که کشاورزان باتجربه در کنار مهندسان کشاورزی - که به جرات می‌توان گفت بیشتر آنها بدون شغل یا دارای بیکاری پنهان هستند - قرار گرفته و از مناطق خشک و کویری کشور، پسته از مناطق خشک و کم‌آب، زعفران؛ از خطه‌های سرسبز شمال، برنج و

زیورآلات و وسایل دیگر خانه استفاده کرد. هنرمندی در کشاورزی علاوه بر اهداف مختلفی که در ادامه به بحث درباره آنها می پردازیم می تواند موجب تنوع در کشاورزی های سنتی شود. جالب است بدانیم در این شیوه می توان فرآورده هایی همچون پنیر، نان و نوشیدنی های دیگر را تولید کرد. برای اجرایی کردن اختلاط کشاورزی و زندگی شهری نیاز به مقابله با یکسری از موانع پیشرو است. یکی از این موانع، استفاده از ماشین آلات بزرگ است که معمولاً برای انجام کشت امری بدیهی است؛ اما با تولید، حمایت

یک دانشگاه در شمال شرقی انگلستان برای تحقیق در مورد طرح کشاورزی هنرمندان ۱۰ هزار دانشجو را تا سال ۲۰۱۵ در نظر گرفته است

و گسترش ماشین آلات سبک کشاورزی توسط این کشورها علاوه بر آمادگی انجام این روش می توان نتایج بزرگ تری مثل کاهش مصرف سوخت، کاهش فشرده گی خاک و از بین رفتن بافت خاک، سرعت بیشتر انجام کار، در دسترس بودن ادوات برای افراد بیشتر و در نهایت، پیشرفت تکنولوژی ساخت ادوات مختلف را به دست آورد. مانع بزرگ دیگر استفاده از مواد شیمیایی و سموم است که با زندگی های شهری مطابقت ندارد، زیرا ورود چنین آلاینده هایی جزء نگرانی های دائمی انسان ها، به ویژه در شهرهای بزرگ بوده است، که با شیوه هنرورزی کشاورزی این مشکل نیز قابل رفع است. این پروژه مسیری برای رسیدن به اهدافی بزرگ با کشاورزی پایدار

و استفاده از پایه های اصولی و کاربردی در پیشبرد کشاورزی و صنعت است. اما چه ویژگی هایی باعث شده که کشاورزی هنرمندان را در کنار زندگی شهری به شیوه ای نوین و پایدار تأیید کنیم، از این کار کترها می توان به موارد زیر پرداخت:

الف- به حداقل رسیدن سموم شیمیایی، که معمولاً به صورت گرد یا مایع به مزارع اضافه می شوند؛ موضوعی که طبق اطلاعات سازمان کیفیت زیستی، سطح کشت محصولاتی که بدون استفاده از سموم و کود تولید شده اند حدود ۲۳۹ هزار و ۳۶۴ هکتار است که چیزی در حدود ۸/۲ درصد از کل سطوح زیر کشت محصولات در ایران است.

ب- کیفیت مناسب محصولات تولیدی و ارزش بالای آنها که در بسته بندی های کوچک و لوکس در شهرها تولید و مصرف می شوند.

ج- اقتصادی یکپارچه بین خانواده ها که از تلفیق کشاورزی و هنر به دست می آید و می تواند فرآورده هایی را به صورت مستقیم برای آنها تولید نماید.

د- زیرساخت های مناسب و یکپارچه ای که می توان با مدیریت مواد مصرف شده و مواد هدررفته و پسماندهای آن فراهم ساخت؛ به عنوان مثال می توان مواد هدررفته و پسماندها را به عنوان سوخت یا مواد گرماساز در جاهای مختلف مثل گلخانه ها استفاده کرد

ه- آموزش کشاورزان شهری و تمرین مهارت های مختلف می تواند در مدیریت استراتژی های شهری

و کشاورزی نقش مهمی داشته باشد. و- ارتباطی زنجیروار بین اهالی خانواده، مسئولین و رؤسای منطقه، مراکز فروش و سوپرمارکت ها که با مشارکت عمومی و همه جانبه مردم شهرنشین صورت می گیرد.

ز- دوره ای که در آن تولیدکننده و مصرف کننده به صورت دوطرفه از مواد و فرآورده های به دست آمده از موادی با کیفیت و قیمتی مناسب بهره می برند.

ک- فراهم شدن شرایط کشت در هر فصلی، با هر اقلیمی، در هر حالت جوی و در هر زمانی که حتی اگر شرایط تغییر کند لطمه ای به بازار فروش آن وارد نشود.

ل- در نهایت، حفظ بسیاری از مراتع که برای کشت دام و چهارپایان مورد استفاده قرار می گیرد.

این ویژگی ها باعث شده که این ایده را طرحی موفق دانست اما برای انجام چنین طرحی آزمایش و تمرین و تکرار نیاز است، به همین منظور در دانشگاه Durham در شمال شرقی انگلستان، ۱۰ هزار دانشجوی علاقه مند را تا سال ۲۰۱۵ در

نظر گرفته اند تا بتوانند راجع به این ایده، تحقیق و فعالیت های تجربی و علمی به عمل آورند تا نکات مثبت و منفی شناسایی شود. شاید با قرار گرفتن در این مسیر بتوان به اهداف بزرگ تری به استثنای موارد ذکر شده دست یافت. طرحی که در این دانشگاه مورد بررسی قرار گرفته، به نحوی در حال پیگیری است که در نظر دارند بتوانند تا شهر تورنتو در کشور کانادا را زیر پوشش قرار دهند.